СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXII. — Число 83. — Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 9. квітня, 1924. — VOL. XXXII. — No. 83. — Jersey City, N. J., Wednesday, April 9, 1924. — THREE CENTS

Внесеннє за новою розоружною конференцією.

ВАШІНҐТОН, 7. квітня. — Сенатор Пепер вніс в сенаті резолюцію, котрою взиваеться президента Куликджа, щоби він скликав в як найкоротшім часі нову межинародну конференцію для обмеження морських зоружень.

Проти внесення повстали зараз демократичні сенатори, заявляючи, що тим способом нічого не осягнеться. Вони хотіли такої конференції, як свого часу відбувалися в місті Газі.

Цікаво, що републиканські сенатори не заявлялися за Пепером.

ВИДАТКИ НАФТЯРІВ НА ВИБОРИ ГАРДИНҐА.

ВАШІНҐТОН, 7. квітня. — Френч, нафтяр зі стейту Оклагоми, заявив нині перед нафтовим комітетом сенату, що Джейк Гемон, републиканський бос стейту Оклагоми, витратив на вибір Гардинґа в 1920. році власного гроша 400,000 долярів.

Сто тисяч долярів мав він видати, щоби стати членом національного комітету републиканської партії, а 400,000 долярів видав на аґітацію за Гардинґом.

ДАЛЬШІ ДЕБАТИ НАД ІМІҐРАЦІЙНИМ ЗАКОНОМ.

ВАШІНҐТОН, 7. квітня. — Сенатор Шортридж виступив у сенаті з промовою проти проекту секретаря стейту Гюза, котрий радить, щоби Японців не виключати спеціяльно від вступу до Злучених Держав, але трактувати на рівні з іміґрантами з других країв. Сенатор, котрий походить з Каліфорнії, заявив, що Японці ніколи не можуть стати Американцями і тому їх треба зовсім не пускати до Америки. Він говорив, що таке саме становище займае все населеннє всіх стейтів на побережу Тихого океану.

ПРОТИ МОНОПОЛЮ НАД БЕЗДРОТНИМ ТЕЛЄФОНОМ.

ВАШІНҐТОН, 7. квітня. — Сенат ухвалив нині проект закона, після котрого ніяка радіова компанія не мае права захопити під свою владу всего родіового промислу. Сенатори стали на становищи, що воздух належить до всего народу й уряду.

На основі сього закона, уряд мавби видавати дозвіл на розсиланнє радіом (бездротним телефоном) музики, вісток, тощо, але такий лайсенс не мавби бути важний на більше як на 2 роки.

ЗА ЗБІЛЬШЕННЄМ ЗАПЛАТИ ПОЧТОВИМ УРЯДОВЦЯМ.

ВАШІНҐТОН, 7. квітня. — Перед конґресом лежить тепер проєкт Еджа про підвисшеннє заплати почтовим урядникам. Ґенеральний постмайстер (міністер почт) Ню виступив проти сього проєкту як проти роскидання публичного гроша.

ШИКАҐО „МОКРЕ" ЧЕРЕЗ ПОЛІТИКАНІВ.

ВАШІНҐТОН, 7. квітня. — Ґенеральний проґібіційний аґент на Шикаґо виступав нині яко свідок перед спеціяльним комітетом сенату, що досліджуе діяльність департаменту судівництва, та зізнав, що стейтові та місцеві урядники ю головною перепоною в заведенню прогибіції в Шикаґо. Він заявив, що в місті веде свою роботу 8 бруварів, що йому самому прописовано хабар в висоті 5 долярів від бочки пива та що під його дім підложено бомбу, як він не згодився на хабар.

ЗА РОБІТНИЧІ ЗАКОНИ .

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 7. квітня. — Палата послів нюйорської стейтової леґіслятури відкинула проект стейтового уряду, щоби законом обмежити працю жінок ідітий до 48 годин в тиждень. Стейтовий ґубернатор Смит просив у спеціяльнім письмі законодавців о поперте сього закона, але вони, без огляду на партії, голосували проти резолюції.

СЕКТА ПРО ВИДАВАННЄ ҐАЗЕТИ.

НЮ ЙОРК, 7. квітня. — Відбуваючася тут конференція методиської протестантської церкви застановлялася над питаннем, чи не видаватиб її щоденну ґазету. Остаточно конференція рішила такої ґазети не видавати, бо другі нерелігійні ґазети посвячують досить місця релігійним справам.

КЛЕНСМЕНИ ЗАДЕРЖАНІ НА СУД ЗА ВБИЙСТВО.

ДЖАНСТАВН, Па., 7. квітня. — Окружна прокураторія приказала задержати для рішення лави присяжних суддів 24 Кленсменів, котрих зловлено в день кровавої стріляниии підчас паради Клена в місті Лилі. Прокуратор каже, що вони мали коло себе вкриту зброю та, що вони прийшли до міста робити заворушення. Він хоче поставити їх перед суд як винуватих за вбийства.

СУД НАД ХІРОПРАКТОРОМ ЗА ВБИТТЄ ДИТИНИ.

НЮ ЙОРК, 7. квітня. — Перед стейтовим судом почався нині суд над хіропрактором Ернестом Мейером, обжалованим за вбиття 6-літної Каролїни Ґермут.

Вбийства мав він доконати в той спосіб, що дитину хору на дифтерію, брався лічити хіропракторським способом через порушуванне костий в хребетнім стовпі. Коли його наминанне костий нічого не помогло, він порадив покликати лікаря, але сей переконався, що дитина захоріла ще більше через наминанне костий, яке її дав хіропрактор.

На суді мають вирішити дуже цікаве правниче питаннє про відповідальність лікарів та хіропракторів. Один професор костоправського университету в Вискансині заявив перед судом, що обжалованого не можна судити за те, що він робив згідно з наукою хіропракторської школи. Зате прокуратор, лікарі та адвокати родичів дитини стоять на становищи, що хіропрактор не може засланятися наукою своєї школи лічення та що вбийник не може виправдуватися тим, що мовляв його так учили в школі.

СТРАЙК ШКОЛЯРІВ.

ШІКАҐО, ИЛИНОЙС, 7. квітня.— Школярі школи Креґієра покинули школу, щоби задемонструвати про поступовання директорки школи. Ученики вийшовши зі школи, счинили перед будинком бучу, за яку поліція арештувала двоє дітий.

ДОМАГАЮТЬСЯ ПІДВИСШЕННЯ ЗАПЛАТИ.

Робітники нафтового підприемства Стандард Ойл Ко. в Елизабеті, в Ню Джерзі, постановили домаґатися 10 процентів підвишки своеї заплати. Кажуть вони, що їх робітничі зарібки не вистарчають на прожиток.

ПОЧАТКИ ЖУРНАЛІСТИКИ.

Журналістика є стара як світ бо люде все були жадні новин. Перші „ґазетярі" то були ці гомерівські жінки, котрі сидючи довкола ватри, оповідали собі новини з троянської війни. Від цих первісних форм до сьогодняшних великих денників із міліоновим накладом, зроблено добрий шмат дороги. І цей розмах найкраще характеризуе великанський поступ людської культури. Писані звідомлення знані були старим Єгиптянам і Римлянам. Одначе перші ґазети почали виходити в Пекіні в 4-му століттю. Ця стара ґазета виходить іще й нині. Найстарші европейські ґазети від „Таймс-а" до „Журналя де Деба" в порівнанню з цією хінською ґазетою — то молоденькі діти. Та в землі мандаринів усе для нас являеться чудним, бо вся культура Китаю старша від иншого світа богато-богато століть. Др. Кобане помістив у „Реві Мондіяль" працю про журналістику. Займаеться головно особистістю першого французького фахового ґазетяря Теофраста Ренодо. Він 1631 р. одержав від короля Людвика XII. дозвіл на видавання ґазети, які мали приносити вісти з усіх країв світа. Але Ренодо мав уже попередника у Голяндії („Неове Тидинґге"— почали виходити двацять літ скорше, цебто 1611, а проістнували до 1824 р.) і в Італії. Та це не були часописи в сьогодняшному розумінню. В часі походу короля Карла VIII. на Італію 1494-го р. виходив у Парижі періодично друкований бюлетен про рухи французьких війск, а в XVI. і XVII. ст. було в Парижі кілька орґанізацій „нувелістів". Вони мали свої уряди й своїх дописувачів по провінції. Видавали друковані хроніки, присвячені передівсім анекдотам і бешкетам (скандалам). То була по більшости літературна богема. І оден святий, Франц Салезіянський пробував журналістичного пера, а папа недавно з нагоди його ювілею проголосив його патроном християнських журналістів. Він з нагоди поборювання Кальвінізму—не можучи стільки проповідувати, друкував свої проповіди у летючках і так їх поширював. Рекляма почалась у Ренодотових ґазетах. В них захваються ріжні лічничі води й чудодійні бальзами. Дрібні оголошення і повістевий фейлетон завів щойно в 30-тих роках Еміль Жірарден у своїй часописи „Ля Пресса".

У. Н. ХОР В НЮ ЙОРКУ.

У. Н. Хор під проводом Ол. Кошиця ще в минулу пятницю дав концерт в Коломбос, у стейті Міссісіпі, а вже в пятницю рано виїхав до Ню Йорку. Їхав 48 годин і в понеділок рано вже був у Ню Йорку.

У второк вечером У. Н. Хор дав концерт в готелі Амбасадор в Ню Йорку. Се сталось заходом ґрафині Рішеліє, котра хотіла нюйорську аристократію познакомити з українською музикою.

Відтак до неділі Хор мае відпочивок, а з неділі буде співати увесь тиждень в Гіпподромі двічі денно по 6 кусників серед іншої програми вистави сього найбільшого театру в Ню Йорку. Відтак ще У. Н. Хор буде співати для рекордів компанії Бранзвик і на радіостації.

Контракт У. Н. Хору з імпресаріом М. Рабіновом кінчиться 7-го мая с. р.

ДОСПІХ РОБІТНИЧОГО БАНКУ:

Директори робітничого банку, так званого Федерейшен Бенк-у, виголосив перед банкирами Ню Йорку промову, в котрій казав, що всі банки, заложені робітничими юніями, ведуть свою роботу дуже доспішно.

ЧЕСЬКІ ПЛАСТУНИ (СКАВТИ).

З поміж ріжних спортів у Чехів — пластунство (скавтінґ) є наймолодше. Чеські пластуни зорґанізовані в 872 відділах які числять 28.000 членів.

„ДУХ" У ФРАНЦІЇ ПЕРЕСЛІДУЄ ЛЮДЕЙ.

„Еко д Парі" звідомляє з Нант про загадочну подію, яка нагнала страху цілому кантону. Вже два місяці Льорд-Ботро й сусідні громади безпокояться, бо зявився якийсь дух. Що це за фатом, ніхто досі не знае. Молодий чоловік із Льору, на іменння Ґрімо вертав до дому біциклем. По дорозі побачив перед собою якусь білу примару, що тягла за собою ланцюги. Перестрашений молодець пустився втікати, а примара переслідувала його голосним звуком ланцюга. Молодець приїхав до Люру на пів мертвий. Думали, що то соперник, який любить цю саму дівчину, що Ґрімо, що хотів так його налякати. Та так, мабуть не є, бо ця примара показується у найріжніщих місцях кантону.

НАЙТОЧНІЙШИЙ СЕЙСМОМЕТЕР.

В ґеофічнім інституті в Ґетінґені збудували вертикальний сейсмометер для розсліду горішних покладів землі. З цього сейсмометра виходило би, що поверхня землі не є ніколи спокійна. Щоби пізнати точність інструменту, зрушили при помочі 30—50 кґ. вибухового матеріялу базальтову скалу у віддалі 16 км. Апарат записав точно кожен рух землі. Для безпосередніх филь установлено скорість 4.8 км. на секунду. На основі цих дослідів думають трясення використати для телеґрафії.

Головні точки з пляну комісії Доса.

ПАРИЖ, 7. квітня. — В пляні Доса сказано, що Німеччина буде одвічальна за удержанне свого буджету. Коли не удержить його, то аліянти будуть контролювати її фінанси.

Аліянти віддадуть Німеччині всі її засоби для економічної відбудови, але будуть мати нагляд над Ренщиною і Рурщиною.

Німецькі зелізниці обійме на 50 літ одна корпорація, якої закладний капітал буде виносити 6½ міліярда долярів.

Німецький промисл мае заплатити аліянтам 1¼ міліярда долярів на „воєнні відшкодовання".

Правительство Німеччини мае зараз зачати сплачувати „відшкодованне" і що року платити більше.

АЛЬБАНСЬКІ БАНДИТИ УБИЛИ ДВОХ АМЕРИКАНЦІВ.

РИМ, 7. квітня. — З Альбанії повідомляють, що там бандити убили на дорозі двох богатих Американців, Джорджа Б. де Лонга з Ню Йорку і Роберта Л. Ковлмена із Сен Френциско. Наслідком того альбанське правительство проголосило стан облоги в цілій Альбанії.

МЕКДАНЕЛД КЛИЧЕ РЕВОЛЮЦІОНЕРА ҐАНДІ НА НАРАДУ.

ЛОНДОН, 7. квітня. — Тутешні ґазети повідомляють, що британське правительство мае небаром запросити провідника індійських революціонерів (орґанізації проти співділання з Анґлійцями в Індії), Моґандаса К. Ґанді і його товаришів Д. Р. Даса та Мотіляя Негру на конференцію до Лондону.

Мекданелд хоче обговорити з ними справи самоуправи Індії і співділання Індійців з Анґлійцями.

ПОРІЗАЛИ ФРАНЦУСЬКИЙ ПРАПОР.

БЕРЛІН, 7. квітня. — Французьке правительство зажадало сатисфакції від Німеччини за се, що німецька військова орґанізація у Східній Прусії порізала прилюдно французький прапор (синьо-біло-червоний) на ринде.

МУССОЛІНІ ПОБІДИВ ПРИ ВИБОРАХ.

РИМ, 7. квітня. — Фашісти побідили при парляментарних виборах в Італії. Вони здобули 64% голосів і 356 посольських мандатів.

Соціялісти здобули найменьше голосів.

БУДЕ ПАЛИТИ ЛІТАКИ У ВОЗДУСІ.

ЛОНДОН, 7. квітня. Анґлійський учений Ґріндел Мефюс каже, що винайшов прилад, яким може вживати проміків сонця до палення предметів у воздусі. Він каже, що у висоті 5 миль зможе все спалити на попіл або стопити у ширшому просторі в дуже короткому часі.

Як сей винахід справдиться, так літаки у війні будуть безужиточні.

ПОЛЬЩА З РОСІЄЮ?

ЛОНДОН, 7. квітня. — З Парижа повідомляють, що Франція натискала на Польщу, аби згодилась дати Румунії військову поміч у випадку російсько-румунської війни за Бесарабію, одначе Польща відказалась від сього обовязку.

(Польщі не можна вірити, бо вона звісна зі своеї зрадливости, але не виключене, що вона в змові з большевиками).

ПРОТИ-ЖИДІВСЬКІ БУЧІ В ЧЕРНІВЦЯХ.

ЧЕРНІВЦІ, Буковина, 7. квітня. — Тут тривають проти-жидівські бучі від минулого четверга.

ВОЄННИЙ СТАН В БУКАРЕШТІ.

БУК-АРЕШТ, столиця Румунії, 7. квітня. — Правительство проголосило тут воєнний стан ізза проти-жидівських буч в місті.

ДЕ РИКОВ?

БЕРЛІН, 7. квітня. — З Москви повідомляють, що на зїзді представників селянських організацій селяни допитувались, де наслідник Леніна Риков.

Одначе представники „совнаркома" не дали на се відповіди.

ЗАГИБІЛЬ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ НА СИБІРІ.

БЕРЛІН, 7. квітня. — З Росії повідомляють, що недалеко Якутска, на Сибірі, згинула серед сніговоі бурі і морозів ціла ґрупа політичних вязнів, котрі втікли були з тюрми, де вони 6 діб не діставали жадної їди, і пустились в незнану путь.

„КОМІНТЕРН".

МОСКВА, 4. квітня. — Головну програмову промову на конґресі „комінтерна" (комуністичного інтернаціоналу) виголосить дня 20-ого мая с. р. голова його Г. С. Зіновєв. Ся промова, як тут кажуть, буде мати велике значіннє, бо вона викличе пробу сил опозиції, яка то виринає то притихає.

Кромі того на конґресі американські і французькі комуністи говорити?муть про справу Нігрів, а німецькі й італійські про фашістське питанне.

ПРОСВІТА В СОВІТСЬКІЙ РОСІЇ.

МОСКВА, 7. квітня. — В останніх часах помітила совєтська влада, що з многих сіл навіть найтемнійших сторін приходять замовлення на всякі книжки, навіть строго наукові з обсягу висшої математики і фільософії. Влада зачала допити, відки пійшов такий високий уровень просвіти, і допиталась, що люди спроваджують сі високо наукові книжки до папіросів. Ізза недостачі паперців до тютюну спроваджують книжки і пускають з димом навіть найвисші науки.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ШЛЯХТА.

МОСКВА, 7. квітня. — За заслуги в 40-літній праці для соціялізму „совнарком" призначив старому соціялістови Ізраельманови титул — „ветеран соціяльної революції", а з тим і досмертну пенсію.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і загранцею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЧОМУ ДР. СІМЕНОВИЧ НЕ ЇДЕ НА „РОБІТНИЧИЙ КОНҐРЕС" ДО НЮ ЙОРКУ?

На се питанне др. Володимир Сіменович відповів у дописі, яку нині містимо у „Свободі".

Він був на мітинґу в Шикаґо, де вибирано делеґатів на сей нібито-робітничий, а поправді БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ конґрес, і дався теж вибрати в делеґати. Але рівночасно предложив-ініціяторам того „конґресу" свої умови, під якими згодиться поїхати на „конґрес" до Ню Йорку. Сі умови большевики відкинули і др .Сіменович заявив, що не їде на їх конґрес.

Др. Сіменович подає в дописі мотиви, з яких був готовий поїхати на „конґрес" і сі умови, які подав большевицьким конґресовцям.

З його мотивами можна годитись або не годитись. На нашу думку др. Сіменович брав справу занадто оптимістично й ідеально, коли вірив, що большевиків чимнебудь або якнебудь можна спонукати до українського національного діла. Прецінь всі „українські" большевики передівсім не є собою, а тільки оруддем московських большевиків.

Щодо створення ОДНОГО ФРОНТУ з большевиками, то се РІШУЧО НІКОЛИ НЕЗДІЙСНИМА МРІЯ. Большевики (українські чи інші, се не робить ріжниці) ніколи не будуть за українською національною державою, а навпаки, завсіди получаться з усяким ПРОТИ української національної держави. Бо так їм диктує ІНТЕРЕС МОСКВИ. Один фронт вони могли би створити з Українцями ПРОТИ когось, наприклад проти Польщі, але тільки ХВИЛЕВО, коли того вимагає ХВИЛЕВИЙ ІНТЕРЕС МОСКВИ, одначе кождої хвилі большевики готові поєднатися з Польщею проти України, бо такий ІНТЕРЕС МОСКВИ НА ДАЛЬШУ МЕТУ. Большевики скорше віддадуть Польщі 10 міліонів Українців аніж визволять зпід Польщі 10 Українців.

* * *

Щодо умов, які др. Сіменович поставив большевикам, скажемо, що не зашкодить такі умови підносити. Певна річ, що большевики їх не приймуть, але не шкодить, аби ширша публика знала, що вони не приймають певних засад, які є засадами тої публики, а яку вони беруться підманювати.

Ми скажемо тільки се.

Большевики не можуть приняти засади демократизму в Росії, бо се був би їх конець. Се вони самі кажуть і покаже простий рахунок їх сил для демократії. Їх чисельна сила вистарчила би може на демократію в Чорногорі, але в Росії її вистане ледви на оліґархічний комісаріят.

Свобода слова і стоваришення таксамо принесла би конець большевикам. Бож проти ¼ одного процента стануло би 99¾%. Значить, і за сим не можуть бути большевики, оскільки не перемінять Р. К. П. (російської комуністичної партії) в клюб самовбийців.

Щодо „у к р а ї н і з а ц і ї" то се українізація московських большевиків, аби могли остатись на Україні яко „Українці". Большевики добре знають, що Українців не треба українізувати, алеж вони їх і не хотять до влади в московській провінції, Україні.

„Самовизначенне народів" большевики перші видвигнули і без Вилсона, але наприклад на Україні „нарід" по їхньому — се московські налетні большевики. А вони вже „самовизначились" і вже мають „радянську Україну". Дійсне самовизначенне українського народу се по їхньому — „контр-революція", „контр-революція" проти „революції" комісарів Нахамкеса, Радека і Йоффе. Отже пощо їм ще й Вилсонової „контр-революції"?

Впрочім, на всі питання, згадані тут і інші, як приміром на питанне про революцію й еволюцію, большевики глядять з точки — ЛЕНІНІЗМУ, себто укоронованого комуністичного макіявелізму і фарисейства. Для осягнення своєї мети большевики, після ленінізму, готові вибити безвинно міліони людий, але також брататися з царями, їх підпирати, а навіть видвигати царів. По засадам ленінізму нема нічого злого, що служить большевизмови. Можна убити міліон людий для нищення буржуазії, а можна теж піти на крайній компроміс і збудувати буржуазію в сотеро гіршу і злочиннійшу аніж та, задля якої знищення убито міліони невинних осіб. Все добре, хочби було найпоганійше, коли може служити большевизмови, а все зле, хочби було найкрасше і найшляхотнійше, коли не служить большевизмови.

В імя того славетного „ленінізму" нібито „переводиться" нібито-українізацію. Нібито виступається проти Польщі. І скликується нібито „робітничий конґрес".

Ленінізм має на увазі тільки і єдино інтерес большевицької Москви.

Се що др. Сіменович порушив сі питання, добре сим, що публика тепер зверне більшу увагу на слуг Москви і її „ленінізму".

„ҐВАЛТ НЕХ СЕН ҐВАЛТЕМ ОДЦІСКА".

(Оріґінальна допись „Свободи" з Відня).

Недавно тому польська партія соціялістична (П. П. С.) вдарила у великий звін побіди, бо доконала великого діла: вона пустила в світ дешеве, популярне видане епопеї Адама Міцкевича „Пан Тадеуш". Геройство — дуже сумнівної вартости, тай ще до того не перше, бо так звана „Мацерж польска" у Львові видала була вже перед більше як 30 роками також того „Пана Тадеуша" дуже дешево, бо по 10 ґрейцарів примірник. Твір це певно що гарний, з великим талантом написаний, але рівночасно дуже й шкідливий для польської нації. Передовсім — сам Міцкевич був потомком білоруського ренеґата, отже міг давати вже своєю самою особою деморалізуючий примір. Друге: він зачинає свою поему словами: „Літво — отчизно моя!" Якаж це була „Літва"? Це не була ніяка „Літва", бо це була попросту Біла Русь, котру шановні Ляшки і недоляшки перехрестили на „Літву" тому, що вона належала до Великого Княжества литовського. А сам Міцкевич навіть не умів по литовські говорити; це був собі польський імперіяліст, котрий іґнорував цілком білоруський народ, серед котрого і з котрого жив. „Народом" для нього були лиш ті більші і менші польські шляхтичі, що сиділи на карку бідного білоруського мужика і при помочи панщини висисали з нього кров і піт, щоби мали за що піячити, лайдачити, та одні на других, на їх посілости нападати, себто робити „заязди". І той „Пан Тадеуш" має яко підтитул „або остатні заязд на Літве".

Той славний твір Міцкевича представляє власне буйне життє тих ріжних шляхтунів на Білій Руси, їх спори, їх пятики, сварки і остаточно і той „заязд" на один шляхотський двір. Самі події мають місце в 1812 р. Коли то великий вожд французький цісар Наполеон стратив розу, та вибрався з своїм легко одітим війском на Москву, що очивидно — з настаннем морозів — довело до цілковитої заґуби його армії. Війска Наполеона переходили через Білу Русь, а були в їх складі і польські частини під ґенералом Домбровським. Міцкевич навязує до тої обставини своє поетичне оповіданнє і робить з нього через це високо-патріотичний твір.

Але всеж таки — він славословить шляхту — защіплює отже в польську суспільність **одушевленне для шляхетчани**, а то тим більше, що про властиву масу народню, з котрої та шляхта жила — він нічого не говорить. Ба — що більше: він вмавляє у туюж польську суспільність, що той край, та „Літва" це — також „Польска", і тим уґрунтовує в ту суспільність вшехпольський, імперіялізм, котрий, хоч тоді ще того слова „вшехпольський" неуживано, але таким в дійсности був. І тепер власне, по сто роках від написання „Пана Тадеуша" той — на око так невинний, так пахочий навіть засів — приносить прокляті, затроєні плоди: польський шовінізм та нетерпимість зглядом білоруського народа, закриванне білоруських шкіл, вязненнє соток білоруських патріотів і такі инші звірства знані добре і у Східній Галичині, на Волині, Холмщині та Підлясю.

І ту отрую, в новім виданню подають тепер польські соціялісти своїм „робоцяржам"!

Ґратулюєм, але не закидуєм!

Подібну трійливу ролю, яку зглядом „Літви" грав і грає „Пан Тадеуш", грає у відносинах Поляків до Українців повість Сенкевича „Огнєм і мечем". Наш славний історик покійний Вол. Антонович виказав в осібній, знаменитій статті всі історичні фальші Сенкевича. Та Ляхи — тої статті не читають, але кождий „інтеліґентний" Поляк безумовно той твір Сенкевича читав і виніс звідтам рівнож переконанне, яка то славна геройська та „культуртреґерська" була та шляхта з часів воен з Хмельницьким, а противно — які дикі були Українці. А далі такий читач утверджував себе ще більше в переконанню, що Україна — це польська земля, що ренеґат і різун Ярема Вишневецький це був страшенний герой-великан. Це, що той герой саджав сотками козаків живцем на паль — мусить кождому Полякови видаватися вповні заслуженою карою для „козацкего гультайства". Що більше: Сенкевич в другім свої романі „Потоп" описує навіть дуже докладно і з великою насолодою це насаджуванне на паль; і треба видіти, з яким садистичним вдоволеннем польська молодіж зачитується у ту сцену!

Колиж такі ґенії і світочі народу так в тім любуються, то не диво потім, що Поляки так по звірськи обходилися з нашими борцями за волю, котрим вони „інвазію" закидували! (Оправді — дивна „інвазія" на свій рідний край!).

Але катованне політичних вязнів, те нечуване знущанне ад безборонною слабосильною женщиною — Ольгою Бесарабовою — чиж це не під тої „патріотичної польської літератури, котра ширить у своїй суспільности ту преславну муринську мораль, то клясичне польське: „то цалкєм цо іннеґо"!

Проти „гайдамакуф" — є всьо дозволене і всьо похвальне, бо „цель усвєнца сьродкі", як каже езуіцька, на польське переведена і Поляками „ународовйона" засада!

Треба однак призна, що Міцкевич дещо писав і такого, що могли би ужити і другі народи в обороні свого істнованння загроженого переможними ворогами. Не хочу захвалювати всіх тих метод, але говорити про них можу. Є це передовсім той спосіб боротьби з ворогами, який описав Міцкевич у другій своїй славній поемі п. з. „Конрад Валєнрод". Він іменно розроблює у ній в поетичній формі т узасаду, що „обороною невільника є — зрада". Інтересна річ, що та поема Міцкевича відограла важну ролю в життю одного нашого великого поета: Івана Франка. Як звісно, він був би з голоду згинув, коли би був спустився лише на свою власну суспільність. Він зарабляв отже яко журналіст при „Курєрі львовскім", котрий перед трийцятькілька роками був і справді правдиво демократичним орґаном. Рівночасно — час до часу — посилав Франко також статті до віденського місячника „Ді Цайт" (Час), де між иншим були і такі співробітники як Др. Масарик та чеський поет Махяр. У тій часописи помістив він — мабуть в р. 1897 — статтю п. з. „Поет зради", в котрій обговорив власне зміст і тенденцію „Конрада Валєнрода". Франко станув на засаді, що „до чистого діла — треба чистих рук" і що зі зради — не можна робити системи, її захвалювати та поручати другим до наслідування. Але Франко пишучи ту статтю цілком забув на шовінізм Поляків та на те, що кожде слово Міцкевича — це для них святість та закон.

Не робячи великих „цериґелій" йому виповіла редакція „Курєра" посаду, і він би був справді тоді лишився „на бруку", як би не це, що тоді Грушівський зреорґанізував вже наукове товариство імени Тараса Шевченка, де Франко найшов який-такий зарібок.

Міцкевич писав головні свої поеми на еміґрації, в часах найтяжшого утиску Поляків з боку Росії, в часах, коли тисячі інтеліґентних Поляків по нещасливім висліду повстання 1830-31 рр. найшлися н ачужині. Він, уважаючи себе за Поляка — глубоко відчував недолю вітчини, він орґанізував навіть польський леґіон в Італії, а підчас Кримської війни (1854) він поїхав до Царгороду, щоби і там орґанізувати польський леґіон проти Росії. Там і захопила його смерть.

Патріот був він великий а Поляки дуже багато мають йому до завдячення. Між иншим він учив: **„Ґвалт нех сен ґвалтем одціска!"** а це наука, котру і ми можемо сміло ві днього перейняти. На насильство — є найскуточнійшим средством — насильство. І це не є нічого неморального; це-ж самооборона, це обовязок зглядом себе самого і зглядом свого народа. Але це відпорне, самооборонне насильство треба зорґанізувати, а і без хитрости проти переможного ворога обійтися не може! Однак так, як до війни — по словам Фридриха Великого — треба грошей, грошей та ще раз грошей, то так і до революційної самооборони без грошей забиратись годі. І то не лиш до чисто революційної збройної акції, але і до другої неменше важної, бо приготовлюючої і товаришуючої: до акції дипльоматичної та пропаґандистичної!

Ось недавно відбулося засідання Союза Народів в Женеві. Вчас, ще перед засіданнем пішли тайтуди наші меморанда. Але не від нас лише самих: були там сотки таких меморандів: і від Гіндусів, і від Арабів і т. д. і т. д. Але наш народ представників своїх в Женеві тоді не мав! Очивидно на офіціяльні засідання булиб їх не допустили, бож преці ані навіть держава німецька ні російська до того Союза ще не є допущені. Однакож як було це вже нераз попередно — булиб наші делеґати поза палатою Союза сходилися з його членами, звертали їх увагу на наші меморанда, вручали їм нові та одним словом де і як лиш могли „підставляли Полякам стільця". На жаль цим разом нічого такого не було, бо не було грошей на покриттє такого видатку.

Я власне сегодни перечитав комунікат „Обєднання" ч. 3. та з радостю пересвідчився з него, що не лиш „жертвенність американських Українців в послідних часах значно зросла та дух піднісся" але що взагалі „Обєднанне" гарно розвивається і що лиш на однім своїм засіданню з 26. лютого с. р. призначило на народну роботу в краю і на еміґрації **$3.400.**

Бачу так з того, як і з широко начеркнених плянів обговорених на тім засіданню, як нарешті і з жертвенности У. Н. Союза і Провидіння що упадок духа, який дався зауважати по нещасливім для нас рішенню антанти з перед року — між американськими нашими земляками — уступає, і що наша американська суспільність занимає наново свою стару грізну позицію: збройного і сильного „плясдарма" для народної армії в краю! Ґенеральним штабом того „плясдарма" є власне „Обєднанне" і я позволю собі власне звернути його увагу, що на будуче ані засідання Союза Народів ані засідання і збори Товариства Ліґи Націй — не можуть і не повинні обійтися без особистої інтервенції гал.-українських делеґатів. Зосібна — позволю собі зауважити на підставі згаданого комунікату, що „Обєднання" мабуть не доцілює достаточно значіння нашого галицько-укр. Товариства Ліґи Націй, котре власне послідними часами дістало повну авторизацію з краю. І тепер знову відбудеся одна важна нарада централі без участи наших делеґатів, очивидно знову лише для браку гроша. І так наше товариство є приневолене припоручати заступство наших справ, людям зпоза нього, а кождий знає, як таке заступство виглядає, і як воно недостаточне власне для браку опанования даної матерії.

Знаменита дотеперішна діяльність цего товариства заслугує вповні на увзглядненне і попертте з боку „Обєднаня".

Всьо то є роботою дипльоматично-пропанґандистичною, котра мусить бути зроблена: світ не сміє і на хвилю забути на нас і на нашу кривду. Вона не сміє і на хвилю бути залишений в спокою: він мусить бути безперервно демаскований та компромітований А рівночасно не мож забувати й на це, що остаточно „ґвалт" мусить бути відпорний „ґвалтом". З радостю стверджую зі згаданого комунікату „Обєднання", що воно у своїх видатках не забуває і на ту важну сторону нашої визвольної боротьби. Так є: Міцкевич мав слушність: **„ґвалт нех сен ґвалтем одціска"** і без того народ наш ні свободи ні соборности здобути не зможе!

Клим Обух.

ПОЯСНЕННЄ Д-РА В. СІМЕНОВИЧА В СПРАВІ РОБІТНИЧОГО КОНҐРЕСУ.

(Допись).

З причини, що наші домородні большевики завчасу злучили мою особу з „Робітничим Конґресом", я хотів би подати до відома українського загалу хід цілої справи і мотиви, якими я кермувався, коли рішився взяти участь наперед в большевицькім вічу, а опісля дав згоду на вибір мене делеґатом на Робітничий Конґрес.

Мотиви.

Кождий з нас памятає добре, як з початку по оголошенню Леніном загальної світової революції наші домородні большевики заняли були аґресивне становиско супроти народників. Не було майже віча, щоб не було з ними „бурди" Розбивали віча; розбивали голови; доптали синьо-жовтий прапор ногами. З народовцями і говорити не хотіли. Тут в Шикаґо лагодилась одна ґрупа заняти місце „Чеки". Мене першого поставила на своїй лісті яко буржуя, котрого маеток малося сконфіскувати, а мене самого поставити під „стєнку". Це дурниця, але я згадав про цей інцидент, щоб замаркувати, яка велика зайшла зміна у тактиці большевиків.

Таксамо закинули вони тактику розбивання голов, віч і доптання українського прапору. Дійшло до того, що тісамі большевики, котрі колись скорше Бог зна з ким були-б єднались, нині удаються з просьбою до народніх і церковних товариств і завзивають їх до згоди, ба навіть просять о матеріяльну і моральну поміч парохії. Чи це ділялось і діється по щирости, чи з вирахования, я в се не входжу.

Мені ходило о те, щоб довідатись, скільки у них є щирої волі створити один фронт в справах робітничих і в боротьбі за волю України. У мене не було іншого способу, як приняти їх зазив до згоди; поставити свої услівя і ясно та недвозначно переконатися, чи це тільки тактичний їх маневр, чи дійсно вони готові стати посередині дороги та іти з народниками одним фронтом не тільки в справах робітничих але також і народніх. На всякий випадок большевицький клич до згоди не мало наробив шуму і заміщання серед загалу. Видно це з дописий до ріжних українських часописий. Якось ніхто не брався за ту роботу, щоб поставити большевикам ясно, на яких услівях може бути між ними і нами згода. Я цего піднявся, бо цего вимагала ситуація.

Ось це були головнійші мотиви, якими я руководився, коли приняв руку большевицьку до згоди. В противнім разі вони закидали би нам, що вони хотіли з нами разом працювати, але ми їх змагання знехтували, — тож вони мають повне право іти дальше проти-українським шляхом і стояти на інтернаціональнім ґрунті.

Мої услівя.

Знаючи докладно душу щирого Українця, предложив їм есенціональні точки, на яких після моеї думки кождий Українець міг би згодитись робити один фронт з большевиками. Розуміється, якби большевики ті точки приняли щиро і в такімсамім дусі хотіли іти одним фронтом як проти ворогів робітництва так також проти ворогів самостійної злученої незалежної України, без огляду, яку форму правління нарід український вибрав би собі.

I.

„Робітничий Конґрес" стане на національнім українськім ґрунті.

Тому, бо цего вимагає честь кождого Українця. Ба, навіть сам Ленін це признав, коли наказав українізацію „Радянської України".

II.

„Робітничий Конґрес" стане на становиску демократії.

Бо на такім становиску стоять робітники цілого світа, з виїмкою хиба горстки комуністів. Ба навіть сам Троцький і його ліве крило є за демократизацією „Советської Росії".

III.

„Р. К." ухвалить резолюцію слідуючого змісту:

Робітникам так тут в Америці як на „Радянській Україні" належиться повна свобода слова, преси і воля орґанізуватися та рішати свою долю вільними голосами і виборами.

IV.

„Р. К." ухвалить резолюцію, що він стоїть на становиску **еволюційної** боротьби за права і поліпшенне робітничої долі і відкидає спосіб **революційної** боротьби.

Тому, бо на тім становиску стоять всі робітничі партії тут в Америці, а також і робітники в Анґлії.

Ми робітники тут в Америці маємо до своєї розпорядимости достаточні права, щоб могти виборoти собі ліпшу долю. Брак нам тільки лучности, зрозуміння свого становиска і сили.

V.

„Р. К." ухвалить, що він домагається амнестії в Росії і на Україні для всіх політичних вязнів, а також засуджених на смерть ес-ерів, а помилуваних пятилітньою тяжкою тюрмою.

VI.

„Р. К." ухвалить, що він підпирає цілою силою українізацію Радянської України в тій ціли, щоби з часом ціла влада на Україні перейшла в руки свідомих Українців. Та щоби свідома „Радянська Україна" злучила в собі всі українські землі в одну всецілу незалежну хотьби й Радянську Україну.

VII.

„Р. К." признасть українському народови, під яким би він не був забором, що йому належиться право **самоозначення**, після 14 параґрафів Вилсона.

VIII.

Р. К. ухвалить резолюцію, щоби українські робітники громадно вступали в ряди своїх зорґанізованих „юній", та щоби вибирали американські горожанські папери, бо цего вимагає від них добро і справа робітнича.

IX.

Вкінци на знак, що Робітничий Конґрес стоїть на ґрунті льояльної боротьби за свої права тут в Америці; на знак, що Робітничий Конґрес є робітничим укранїським конґресом; на знак, що „Р. К." відноситься льояльно до американського народу і до народу українського — він удекорує свою ґалю американськими і українськими прапорами по рівній части і по рівній мірі.

Ось ці услівя я передав на руки Комітету, який займався урядженнем віча і виборами та висилкою делеґатів на Робітничий Конґрес і заразом зазначив, що від приняття або відкинення цих услівій залежить моя поїздка на Робітничий Конґрес до Ню Йорку.

Зараз на місци на засіданню комітету розвелась коротка дискусія над моїми услівями. В часі дискусії зазначив предсідатель комітету, що вони не можуть в цій справі рішати, а може це зробити комітет в Ню Йорку, який займається скликанием Конґресу. Я на це згодився.

В часі тої дискусії предсідатель комітету зазначив, що вони ще дальше від мене пішли, бо вони поставили в програму клич: Проч з Ляхами з галицької землі! і сподіваються, що за сим кличем на їх сторону вони перетягнуть всіх Українців.

Я не ставив в моїх точках того кличу якраз тому, що знав, що большевики цей клич уже видвигнули і уважав це за зайве повторяти.

В тиждень по зложенню моїх услівій на руки большевицького комітету явився у мене їх делеґат і повідомив мене, що мої услівя не зістали приняті, а особливо підчеркнув першу точку і послідну. На цім моя згода з большевиками перервалась і я заявив, що не поїду на Конґрес.

Др. В. Й. Сіменович.

Шикаґо, Ілл., 4. 4. 1924.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ

М. Г., Елизабет, Н. Дж. — Кожному вільно піти на похорон і заявити співчуттє родині, приватно, хочби помершший був найпіршим політичним ворогом.

Д. С., Гавана, Куба. — Не можемо помістити, бо справа цілком особиста.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. о. Николая, від. 104 повідомляє, що мітинґ відбудеться о 7. годині вечером в четвер, 10. квітня в гали Івана Ваверчака під ч. 782 Стейт ул. Повідомляється всіх місцевих і позамісцевих членів, що від тепер мітинґи будуть відбуватися в перший четвер по 7-ім кождого місяця. — М. Вітів, предс.; Г. Мисак, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 170 повідомляє, що надзвичайний мітинґ відбудеться о 7. годині вечером в пятницю, 11. цвітня в гали У. Н. Дому під ч. 72 Моріс ул. На порядку нарад референдум в справі календаря на рік 1925 і другі важні справи. Проситься товаришів, щоби старались припровадити кождий одного нового члена, а в той час можемо похвалитись, що ми Січовики і другу сотню можем зорґанізувати, бо вже не богато бракує. — А. Кругляк, предс.; Г. Павлик, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Вільні Кокни, від. 316, подає до відома своїм членам і членицям, що звичайний місячний мітинґ відбудеться в четвер, 10. квітня о годині 7.30 вечером в Тов. Домі під ч. 102 Джойнер ул. На сей мітинґ повинност юкождого члена прибути бо мають рішатися важні справи. На сім мітинґу буде приниматися нових членів до Товариства і до У. Н. Союза. Також пригадується родичам, котрі еще своїх дітий не вписали до У. Н. Союза. Родичі, не забудьте вписати сего місяця, бо вступ вільний. — П. Ковтун, М. Магомет, В .Кучмій.

ВІДОЗВА

до Українців у Новому Світі зі Збаражського повіту, Східної Галичини.

До Вас, Українці, де-б Ви не були, звертаємось в справі будови Українського Дому в Збаражі. Відносимось в першій мірі до тих Українців, що походять зі Збаражчини. Поможіть нам збудувати для цілого повіту Український Дім в Збаражі!

Малий гурток польського громадянства в Збаражі має величаву каменицю „Сокол". Жиди мають велику салю „Каґалу". А цілий український повіт (60 сіл) не має в Збаражі будинку, де би можна зійтися на збори, на наради, де би можна умістити українську ґімназію, инші українські приватні школи та всі просвітно-культурні повітові товариства. Без Українського Дому в Збаражі неможлива ніяка успішна просвітно-культурна робота в повіті. В повітовому місті Збаражі мусить бути осередок всякого українського життя. Повітове місто має бути серцем для українського повіту. Ніякий орґанізм не може жити без серця, без життевого мотору, який якраз пускає в рух життє, надає життє орґанізмови. В цілому повіті не всилі розвиватися просвітне культурне життє, коли в повітовому місті Збаражі нема осередка, в якому те життє гуртувалобися. Вправді є в Збаражі повітові товариства: 1) Філія Т-ва просвіта, 2) Кружок Рідної Школи" Українського Педаґоґічного Т-ва, 3) Філія У. К. Т. охорони дітий і опіки над молодіжию, 5) Філія У. К. Т. Опіки над Інвалідами, 6) кооператива кредитово-торговельна Народний Дім, 7) Учительське Т-во, 8) Кооператива Труд (кравецька школа, робітня і склеп), 9) Повітовий Комітет Орґанізації Кооператив і инші повітові орґанізації, однак лише з трудом можна їх по закамарках віднайти. Ті товариства не можуть розвинути своєї діяльности, а то головно з браку приміщення. Ніякі збори, ніякі наради є неможливі, бо нема де їх урядити. Українська приватна ґімназія в Збаражі упала з війною (1914), однак з певністю була би віджила по війні, якби була своя камениця. Отворилибисьмо в Збаражі промислову школу, а то українську народну школу, але не маємо де її примістити. Всякий просвітно-культурний рух, життє устає в повіті, бо нема де його розвинути. Відсвяткувати величаво, як пристоїть на великий український повіт, свято Шевченка, Франка, 8. грудня, 1. падолиста і инші національні торжества є неможливо, бо нема салі. Майже в кождому селі є аматорський гурток. На збаражській сцені могли-б продукуватися артисти-аматори з доколичних сіл і плекати театральне мистецтво й культуру, як рівнож українські краєві театри приїжджалиб до Збаража та неслиб в повіті культуру та будилиб любов до театрального мистецтва, як рівнож будилиб національну свідомість та шириліб гуманітарні й демократичні ідеї.

Поляки, а за їх приказом і Жиди, не винаймають нам своїх саль.

Проте в нас завмирає буквально всяке просвітно-культурне і політичне життє.

Чи можемо ми спокійно дивитись, як котимося з гори в пропасть темноти й денаціоналізації?!...

Чи байдуже хоть одному свідомому Українцеви, як збаражський повіт спадає щораз низше, замість розвиватись, процвитати на користь і славу українського народу?!...

Ні!

Нехай не знайдеться ані оден Українець, який злегковажив би успішний розвій і розцвіт свого рідного повіту. Це є національний обовязок кождого Українця помочи ратувати свій рідний повіт від темноти, занепаду просвітно-культурного життя і винародовлення. Це не милостиня — післати доляр на будову Українського Дому в Збаражі, — це обовязок свідомого Українця, деб він не був.

В Америці завязався в 1922 році „Комітет Збаражчан" під головуванням гром. Касіяна Баґрія (19 Morton Street, Newark, N. J.), який зібрав уже богато долярів на будову Українського Дому в Збаражі.

Просимо дальше — ще з більшою інтензивністю — спрямувати свої сили і доляри в Комітет Збаражчан, щоби ще цего року вибудувати Український Дім в Збаражі.

Нововибраний Виділ видав рівночасно відозву й в самому збаражському повіті з зазивом до збірки на будову Українського Дому.

В імя справи загального всенародного значіння просимо вічливо всі українські часописи в Америці передрукувати нашу відозву, хотяйби в скороченню.

Збараж, 20. лютого 1924 р.

ПРОСВІТНО-КУЛЬТУРНЕ ТОВ. УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ:

Виділ: голова **др. Андрій Гаврилюк;** заст. голови **о. Осип Кодельський;** секретар **Павло Гевко;** касієр **Евген Б.** господар **Андрій Данилевич;** контрольор **Максим Стець; А. Заячківський, Осип Береза, Іван Ванкевич;** Заступники Виділу: **Олекса Переверніцький, Михайло Шпиця;** Контрольна комісія: **Теодор Стрільбицький, Михайло Верещак, Іван Цебринський;** Заступники Контрольної Комісії: **Іван Демчук, Тома Гаврилюк.**

„ГАДЮЧИЙ КАМІНЬ".

Так називають у Бразилії й Індії й може ще де инде, штучно зладжену мішанину, масу. Вірють, що така маса може вилічити укушення гадюки й тому цю масу назвали „гадючий камінь". В Бразилії називають цю масу також „сарнячим каменем", бо воробляють із сарнячих рогів. Вірять у це богато людей, ба навіть учені, ґазета „Федеракао" — яка виходитх у Порто Алеґре (в Бразилії) помістила статтю про цей „камінь", що лічить рани гадючого укушення. Подає й спосіб, як робиться цей „лічничий камінь". Зрізується ріг кізла й спалюється. То мав би бути цей „камінь", що помагає на рани. Притискається його до рани, а він приліпиться до рани, бо вона вохка від крови. Коли кров осушиться, відпаде „камінь" і чоловік уже здоровий... В статі наводиться більше припадків, імена й місце з родом гадини на доказ правдивости. І в Індіях роблять такі „камені" Бог зна відколи й вважають їх великою дорогоцінностю. Инші вчені сумніваються в лічничу силу такого „каменя" а деякі думають, що хіба ходило в даному разі о зовсім свіже вкушення. Коли притиснули на таке вкушене місце попіл або вуголь із оленячого рога, він витягнув гадючу отрую і чоловік не згинув.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

ПОКЛИК ДО УКРАЇНЦІВ МІСТА НЮАРКУ І ОКОЛИЦІ!

Цей поклик не є в справі політичного віча якоїсь партії, або ґрупи. — Цей поклик не для одної, якоїсь партії, або ґрупи і не для одної церкви, або секти. Цей поклик не є в справі загального народного віча. — Цей поклик є до всіх Українців міста **Нюарку і околиці,** без ріжниці політичних і релігійних переконань та партийних чи сектарних ґруповань, щоб всі спільно, згідно і торжественно взяли участь у **Великім Святочнім Концерті,** який відбудеться в суботу, дня 12-го квітня 1924, о годині 8-ій вечером, у Великій Концертовій Салі **Y. M. C. A., 107 Halsey Street, Newark, N. J.** Цей концерт дають Українці міста Нюарку заходом Місцевого Українського Запомогового Комітету Злучених Товариств в память 63-тих роковин смерти найбільшого українського поета, апостола і мученика за правду і волю поневоленого українського народа, **Тараса Шевченка,** аби всі Українці Нюарку і околиці мали нагоду сповнити свій обовязок у виконанню Його Заповіта: „Не забудьте і мене помянути незлим тихим словом".

Правда, що Тарас Шевченко дуже скромне домагання зглядом себе поставив нам. Тільки щоб його спімнути у великій, вольній, новій сімї; але кожний, що знає Тараса Шевченка, його друголюбну працю, терпіння і жертву за всіх поневолених, а за Українців зокрема, то сумлінно може сказати нам: „Український Народе! Ось найбільший син твій, котрий ціле своє життя віддав за тебе, що-ж ти даєш йому?" Відповіж же на це український народе словом і ділом, що все будеш свого Кобзаря споминати і на віки величати.

Такі спомини і величання засвідчать перед цілим світом, що в Українців є вдачність і пошана до добрих учителів, провідників, борців, мучеників і героїв; а вдячність і пошана до заслужених є виразом культурности і дозрілости так одної особи, як і цілого народу. Шістьдесять років минає, як заснув Тарас Шевченко, але дух його вітає серед українського народу; — так, вітає, коли споминаємо і величаємо його. Та наколиб перестали споминати і величати його, то горе нам: дух його може лишити нас, а коли дух його лишить нас, то тоді ми перестаємо дихати і жити українським життям, тоді і сама наша Ненька Україна завмерає. Отже памятаймо, що споминами і величанням ісвяткованням Тараса нашого Кобзаря, ми відновляємо і скріпляємо своє українське життя. Без слів нашого Кобзаря наша українська душа стає голодною і прагнущою і хворою. На поминальних і святочних концертах в честь його дістаємо, або пособляємо засіб духовного корму для своєї української душі. **Отже всі, як голодні за хлібом,** рвімся і спішім на цей Шевченківський Концерт. Спіши український робітнику спімнути незлим тихим словом найбільшого свого товариша і заступника кріпаків. Спішися український хліборобе спімнути свого друга, найбільшого спасителя українського хліборобства. Спішись український учителю спімнути тихим словом свого товариша, найбільшого українського учителя.

Спішіться всі українські бізнесмани спімнути незлим, тихим словом великого представника української чесноти і патріотизму, та навчіться від нього, що в своїй хаті своя правда і сила і воля і для українського купця і промисловця, і що кожний призбираний гріш з торговлі і промислу має бути виданий на збудованнє такої української хати де булаб своя сила і воля. Ви українські письменники і пропвоідники і художники спішіть разом всі спімнути незлим, тихим словом найбільшого свого брата письменника, художника і проповідника. Урядники українські і всі патріоти спішіть разом з всією українською масою спімнути незлим, тихим словом того, хто найбільше любив Україну і її народ і віддав за неї і нас всіх своє життя та сказав нам: „Свою Україну любіть, і во время люте за неї Бога моліть!" Ідіть всі і прочитайте, щоб не сонним снилось всі неправди, щоб рокрились високі могили перед вашими очима, щоб ви поспитали мучеників: кого, коли й защо розпинали.

Дух Шевченка бачить, що в нас немає повної любови оден до одного і ми не сповнили ще його заповіт:

„Обніміте-ж брати мої
Найменчого брата,
Нехай мати усміхнеться
Заплакана мати.
Благословіть дітей своїх
Твердими руками
І обмитих поцілуйте
Вольними устами
І забудеться срамотная
Давная година
І оживе добра слава
Слава України,
І світ ясний, невечерній
Тихенько засяє
Обніміться-ж брати мої
Молю вас, благаю!"

Спішім всі на цей **Святочний Шевченківський Концерт,** щоб сповнити заповіт Шевченка; щоб обєднатись і обнімитися всім разом та побільшити нашу братню любов, щоб навчились як благословити дітей своїх двердими руками, щоб тих, що обмилися і стали добрими Українцями могли поцілувати вольними устами, щоб забулася давная срамотная година, щоб ожила добра слава, слава України.

Концертовий Комітет.

ЗОЛОТІ СЛОВА ШЕВЧЕНКА

В своїй хаті своя правда, і сила і воля.

Добре тому, чия душа добро навчилася любити.

Коли живе надія в хаті, нехай живе, не виганяй.

...І неситий не виоре на дні моря поля, не скує душі живої і слова живого.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА
за місяць март, 1924 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	377.27	140.	35.16
2.	133.49	141.	17.04
3.	60.08	142.	95.57
4.	80.42	143.	56.42
5.	49.76	144.	53.71
6.	19.89	145.	43.25
7.	161.88	146.	60.74
8.	115.84	147.	175.33
9.	119.51	148.	11.32
10.	176.73	149.	52.24
11.	18.94	150.	13.71
12.	112.18	151.	44.56
13.	38.15	152.	25.41
14.	59.48	153.	14.14
15.	40.37	154.	37.09
16.	32.53	155.	223.37
17.	26.22	156.	35.40
18.	113.53	157.	58.45
19.	9.19	158.	9.58
20.	148.26	159.	49.88
21.	33.00	160.	73.89
22.	74.47	161.	39.64
23.	36.07	162.	47.34
24.	139.23	163.	51.36
25.	33.05	164.	44.04
26.	27.83	165.	98.73
27.	37.59	166.	17.87
28.	150.31	167.	30.93
29.	132.59	168.	105.90
30.	46.22	170.	204.95
31.	94.25	171.	50.43
32.	29.96	172.	52.38
33.	44.17	173.	28.84
34.	86.76	174.	46.76
35.	28.10	175.	83.59
36.	28.06	176.	29.80
37.	30.43	177.	63.38
38.	216.67	178.	30.50
39.	69.86	179.	148.55
40.	22.68	180.	13.34
41.	43.85	181.	120.41
42.	104.52	182.	81.83
43.	36.52	183.	88.36
44.	79.26	184.	6.97
45.	129.01	185.	54.45
46.	20.31	186.	69.65
47.	21.45	187.	42.82
48.	59.32	188.	11.98
49.	8.97	189.	13.01
50.	34.34	190.	30.43
51.	64.04	191.	44.02
52.	24.59	192.	41.72
53.	48.81	193.	133.94
54.	13.84	194.	11.52
55.	46.92	195.	33.78
56.	67.97	196.	45.78
57.	73.19	197.	35.32
58.	45.97	198.	47.10
59.	120.71	199.	12.86
60.	16.43	200.	66.59
61.	66.39	201.	33.80
62.	78.05	202.	30.86
63.	289.27	203.	86.73
64.	55.62	204.	15.06
65.	158.99	205.	12.19
66.	97.46	206.	260.75
67.	89.88	207.	44.96
68.	23.83	208.	22.94
69.	98.52	209.	113.91
70.	221.27	210.	37.07
71.	16.65	211.	86.57
72.	46.49	212.	23.85
73.	79.76	213.	245.41
74.	32.26	214.	36.93
75.	59.06	215.	40.80
76.	171.38	216.	25.09
77.	91.68	217.	167.86
78.	148.14	218.	189.27
79.	8.00	219.	45.06
80.	28.79	220.	105.25
81.	109.34	221.	288.65
82.	46.81	222.	15.64
83.	55.78	223.	139.35
84.	9.62	224.	18.49
85.	92.88	225.	29.58
86.	127.30	226.	21.97
87.	97.52	227.	48.69
88.	3.46	228.	39.78
89.	8.53	229.	160.81
90.	137.38	230.	170.96
91.	188.22	231.	53.05
92.	17.62	232.	66.21
93.	24.50	233.	58.01
94.	115.92	234.	115.86
95.	69.47	235.	92.81
96.	174.72	236.	47.99
97.	34.74	237.	172.24
98.	136.21	238.	23.15
99.	141.07	239.	154.01
100.	67.35	240.	19.35
101.	57.00	241.	19.87
102.	218.25	242.	71.52
103.	62.01	243.	75.91
104.	152.89	244.	27.54
105.	90.91	245.	81.60
106.	186.80	246.	32.98
107.	54.32	247.	190.93
108.	72.46	248.	73.65
109.	101.89	249.	29.89
110.	18.30	250.	20.09
111.	27.13	251.	82.90
112.	121.99	252.	41.16
113.	84.89	253.	26.49
114.	64.01	254.	99.24
115.	15.64	255.	56.49
116.	37.98	256.	17.74
117.	80.45	257.	10.74
118.	72.72	258.	24.74
119.	35.64	259.	112.94
120.	93.17	260.	23.17
121.	52.78	261.	21.85
122.	26.98	262.	20.43
123.	48.05	263.	21.60
124.	58.87	264.	21.51
125.	17.89	265.	25.83
126.	71.82	266.	49.38
127.	91.98	267.	67.96
128.	43.07	268.	24.70
129.	18.31	269.	31.41
130.	171.03	270.	139.76
131.	17.41	271.	23.72
132.	120.70	272.	9.05
133.	134.35	273.	58.22
134.	25.32	274.	125.39
135.	119.96	275.	33.93
136.	123.08	276.	285.22
137.	99.87	277.	33.71
138.	38.16	278.	43.64
139.	48.08	279.	19.30

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
280.	60.94	326.	113.76
281.	16.95	330.	85.68
282.	96.41	332.	65.86
283.	79.38	336.	83.83
284.	19.62	338.	215.49
285.	29.12	339.	44.47
286.	62.72	341.	55.03
287.	6.67	342.	88.49
288.	171.22	344.	27.29
289.	29.05	347.	41.55
290.	41.43	350.	41.81
291.	20.81	351.	35.85
292.	156.13	354.	36.43
293.	21.92	355.	58.87
294.	32.56	357.	47.43
295.	126.41	363.	98.23
296.	137.58	364.	112.80
297.	16.77	365.	105.18
298.	20.89	367.	119.90
299.	17.86	369.	108.67
300.	242.85	370.	141.61
301.	82.16	371.	60.84
302.	15.12	379.	58.42
303.	18.24	380.	26.74
304.	20.07	381.	14.11
308.	102.12	384.	88.40
314.	9.49	385.	162.62
315.	13.51	388.	114.10
316.	192.71	392.	16.31
317.	80.41	393.	24.96
318.	68.02	396.	65.42
320.	45.71	400.	34.76
321.	53.42	401.	25.63
323.	41.61	402.	3.67
324.	61.87		

З місячних вкладок	24.351.38
Процент від бондів	1.845.00
Процент від морґечів	4.761.00
Сплата морґечу	500.00
Сирітські части по бл. п.:	
Еміль Ключенко, в. 370	900.00
Юрій, Цап, в. 124	400.00
Анаст. Лоняк, в. 167	400.00
Павло Рева, в. 365	800.00
Разом	33.957.38

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Еміль Ключенко, в. 370	1.000.00
Ст. Дверніцький, в. 388	1.000.00
П. Коритар, в. 1	1.000.00
Стефан Кіш, в. 1	809.00
Елис. Крайцович, в. 365	750.00
Іван Ваньчин, в. 381	500.00
Юрій Цап, в. 124	1.000.00
Анастазія Лоняк, в. 167	750.00
Павло Рева, в. 365	1.000.00

Запомоги з фонду запомогового:

Гнат Заканич, в. 1	50.00
Мих. Хорощак, в. 2	50.00
Василь Пукіш, в. 5	100.00
Панько Дзядик, в. 18	50.00
Ст. Барвінчак, в. 38	100.00
Стефан Матлаґа, в. 65	75.00
Андрій Корпан, в. 69	75.00
Теодор Придивус, в. 143	50.00
Ів. Коцоловський, в. 165	25.00
Тома Шеремета, в. 179	50.00
Петро Місяк, в. 209	50.00
Іван Вейнерт, в. 295	50.00

Виплати з фонду сирітського:

Мик. Бачинський, в. 338	500.00
Теодор Бартник, в. 28	300.00
Петро Смерек, в. 28	482.12
Мик. Сеневич, в. 304 ст.	127.00

Розходи адміністраційні:

Свобода за орґан	3.230.10
Прибори для відділів і членів	630.00
Платня гол. уряду	445.00
Справоздання до стейтів	95.00
Кошта і винадгорода Інспекторів	95.09
Стейти за лайсенси	93.00
Справи правні	134.64
Видатки канцелярійні	47.22
Інв. готівки в морґечу	1.500.00
Разом	16.213.17

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем міс. лютого остала	171.558.54
Прихід за март	33.957.38
Разом	205.515.92
Розхід за март	16.213.17
Готівка з кінцем міс. марта остає	189.302.75

БІЛЯНС:

Стан чинний:

Готівка	189.302.75
Морґечі	332.120.00
Бонди	463.416.48
Реальність	19.500.00
Друкарня	27.500.00
Разом	1,031.839.23

Стан довжний:

Фонд посмертний	609.184.77
„ резервовий	191.089.71
„ запомоговий	30.705.32
„ адміністрац.	28.864.93
„ ковенційний	20.325.48
„ сирітський	151.669.02
Разом	1,031.839.23

С. Ядловський, гол. предс.
В. Левчик, гол. касієр
Р. Слободян, г. фін. секр.

НЮ ЙОРКВ Н. Й.

Виклад на тему: „**Constitution of the United States**" начнеться в четвер, дня 10. квітня в Українськім Демократичнім Клюбі, 59 St. Marks Place о годині 8. точно. Добра нагода для тих, котрі стараються о горожанські папери. Вступ вільний.

82-83 **ВИДІЛ.**

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ У. Н. С.
МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
за місяць март, 1924 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	19.75	168.	17.40
2.	6.80	170.	12.40
3.	6.10	171.	25
4.	3.60	172.	2.25
5.	5.40	174.	3.85
7.	25.20	175.	5.65
8.	6.08	176.	2.30
9.	10.13	177.	3.60
10.	2.48	179.	15.10
14.	1.80	181.	16.65
15.	6.55	182.	6.55
16.	6.10	183.	5.00
18.	11.95	192.	2.05
20.	4.73	193.	8.10
21.	90	196.	3.15
22.	14.40	198.	2.50
23.	1.75	200.	11.70
24.	15.55	203.	6.15
25.	2.70	204.	3.40
27.	2.70	206.	27.90
28.	16.90	208.	2.50
29.	7.90	209.	12.40
30.	5.65	210.	5.40
31.	15.55	211.	5.00
34.	5.20	213.	19.83
35.	3.15	214.	6.30
38.	26.85	217.	16.50
39.	3.82	218.	26.35
40.	2.70	219.	2.03
41.	3.85	220.	11.03
42.	7.20	221.	9.45
43.	2.05	223.	16.45
44.	22.28	224.	1.80
45.	6.53	226.	1.80
47.	1.80	227.	1.40
50.	5.85	228.	4.75
51.	2.03	229.	7.87
52.	90	230.	13.70
53.	5.40	232.	4.50
55.	2.70	233.	90
57.	4.95	234.	26.10
58.	4.50	237.	17.95
59.	8.55	239.	11.30
61.	6.53	241.	2.05
62.	6.53	242.	3.38
63.	30.85	243.	16.45
64.	5.40	244.	2.95
65.	9.70	245.	9.25
66.	3.60	246.	2.95
67.	5.40	247.	22.50
68.	1.60	248.	1.15
70.	18.90	250.	2.47
72.	9.75	251.	10.60
73.	5.85	252.	2.55
74.	1.15	253.	2.05
75.	9.00	258.	2.95
76.	19.12	259.	13.28
77.	90	261.	2.25
78.	3.60	262.	2.93
80.	1.35	263.	2.95
81.	4.95	264.	3.60
82.	4.30	266.	50
83.	7.95	267.	4.96
85.	7.90	268.	50
86.	2.70	269.	2.93
87.	13.28	270.	19.60
90.	15.10	271.	50
91.	15.15	272.	1.00
93.	1.80	274.	9.23
94.	6.53	275.	3.85
95.	3.00	276.	33.10
96.	16.20	278.	7.00
97.	2.50	282.	13.50
98.	3.80	283.	5.85
99.	23.20	284.	2.50
100.	4.50	288.	15.53
103.	1.80	289.	2.00
104.	18.45	292.	7.73
105.	5.20	293.	1.60
106.	4.50	294.	2.03
108.	8.33	295.	2.05
109.	6.35	296.	4.73
110.	75	300.	14.20
112.	9.70	301.	9.20
113.	6.30	308.	17.50
114.	2.95	314.	90
116.	3.15	316.	18.90
118.	2.05	317.	5.25
120.	7.65	320.	4.00
121.	7.95	321.	6.75
123.	3.38	323.	2.95
124.	13.30	324.	7.65
127.	3.15	326.	12.60
128.	5.20	330.	3.60
130.	4.40	332.	5.65
131.	1.40	338.	27.00
132.	22.30	339.	13.50
133.	4.05	341.	2.95
135.	5.40	342.	15.55
136.	16.20	344.	90
137.	10.40	347.	5.40
142.	6.30	350.	1.35
143.	1.80	351.	4.05
145.	2.05	355.	2.50
146.	6.30	357.	4.50
147.	22.05	363.	9.00
148.	5.25	364.	7.73
149.	7.20	365.	5.85
153.	3.15	367.	5.40
155.	37.15	369.	13.75
156.	1.75	370.	7.00
158.	75	371.	7.20
159.	4.73	379.	2.70
160.	11.95	380.	2.70
161.	5.40	384.	8.95
162.	3.40	385.	14.85
163.	5.20	388.	7.65
164.	3.15	396.	7.43
165.	5.65	399.	7.95

З місячних вкладок	1.823.88

РОЗХІД:

Платня робітника	125.00
Оправа місячних книг	5.50
Розходи канцелярійні	15.80
Разом	146.30

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем міс. лютого остала	30.072.67
Прихід за март	1.823.88
Разом	31.896.55
Розхід за март	146.30
Готівка з кінцем міс. марта остає	31.750.25

Зіставлення по фондам:

Фонд посмертний	24.302.84
„ адміністрац.	7.447.41
Разом	31.750.25

С. Ядловський, гол. пред.;
В. Левчик, гол. касієр;
Р. Слободян, г. фін. секр.

ЯКА Є ДОБРА, А ЯКА ЛИХА ПОЖИВА?

Чоловік не може жити довший час без води. Трохи довше міг би жити без поживи, кажуть, що о самій воді, а без поживи міг жити найдовше 30 до 40 днів.

Пожива потрібна тілу з трьох причин: перше, пожива дає тілу всю силу, якої тіло потребує для виконання своїх функцій; друге: пожива заосмотрює тіло в потрібну матерію для росту й поправи тіла; третє: пожива містить складники, котрі удержують частини тіла так що кожна виконує свої функції.

Людське тіло часто порівнюють до парової машини. Парова машина як і людське тіло потребує опалу для своєї праці. Пожива є для тіла цим, чим для машини вуголь. Як від машини годі вимагати, щоби добре їхала (тягнула), коли дано їй за мало і недоброго вугля, зовсім таксамо не можна вимагати від тіла, щоби було в доброму стані, коли дається йому лиху поживу. Дальше: складові частини машини безперестанно зуживаються і треба їх від часу до часу змінити. І складники тіла потребують такої зміни, а матерію для цього подає їм добра пожива. Вкінці: кожню часть машини реґулюється; всі части є правильно уложені й впорядковані й вможливлюють легку працю машині. Таксамо повинні і мусять бути реґульовані части нашого тіла, щоби вможливлювати правильне життя й користування добрим здоровлям. Коли тіло не дістає доволі поживи або одержує лише лиху, то це перешкоджує правильній реґуляції тіла. Коли така перешкода потреває довше, спричинює недугу.

Самособою, що не всі недуги є наслідком недостаточної або лихої поживи. Одначе недостаточно або неправильно відживлюване тіло, тратить свою відпорність проти шкідних бацилів. Тому можна сказати, що добра пожива у достаточній скількости потрібна щоби перешкодити богато недугам.

Споміж найважніцших відкрить останніх літ, можемо безпешно сказати, — найголовніщі є ті, котрі лікарі винайшли відносно шкідливости поодиноких складників поживи. На основі наукових дослідів і доказів сьогодня можна з найбільшою точністю сказати, що є добра а що лиха пожива.

Передусім треба знати, що не слід позволити власному нахилови (охоті), щоби рішав скільки й якої поживи вживати. В Америці більша небезпека є від занадто обильної поживи як від недостаточного відживлювання. Люде їдять в Америці за богато (самособою ці, котрих на це стати). Наслідком цього богато людей хорують уже від 40-го року життя, і то якраз від переїдження. Тіло потребує цих харчів, котрі дають йому тепло й енерґію. Є це: звіринні товщі, ростинні олії (товщі) й ріжна пожива яка містить у собі скробію (крохмаль), як бараболі, хліб, риж, горох і ин. Умова праця не вимагає більше поживи як фізична.

Чоловік не повинен би їсти мясо більше, як один раз на день. Риби й яйця ділають на тіло так як і мясо. Всі мясні страви оставляють у тілі матерію, яка не дасться виділити. Надмірне споживання мяса шкодить орґанам травлення. Їх напруження шкідне для здоровля.

Більшість людей не їсть доволі ярини. Кожен чоловік повинен би денно їсти навіть три роди ярини. Зеленина дає тілу корм і наповняє жолудок, що є також важне.

Харчі містять у собі і складники, що називаються **вітаміни** а є вони дуже важні для людського життя. Ці елементи — вітаміни— часто нищиться варенням. **Тому чоловік щодня повинен їсти і сирі харчі.** Сюди належать овочі й салати. Овочі взагалі повинні би бути одним із головних складників поживи. Овочі легко травимо, хоронять зуби й дають тілу потрібні мінеральні соли. **Здоровий харч денно повинен би складатися: з одної порції мяса, найменше три роди овочів і більше сирої їди, як овочі, салати і т. д.**

Богато ріжних харчів, котрі є розмірно дешевші, часто бувають поживніщі від ріжних дорогих харчів. Звичайно домашня страва є найліпша. Бараболя, мясо й молоко, це ліпша пожива як печива, ласощі й инша люксусова (вибаглива) їда.

Передусім богато грішиться надмірним кормленням (відживлюванням) дітей. Діти радо їдять ласощі й солодощі. Коли цього найдіться, не при голові їм бараболя, мясо, молоко або яканебудь инша їда, котра їх покріпила би. Тратять апетит, бліднуть, подразнюються й хворіють. Найчастійще винна цьому невідповідна їда.

Досліди останніх літ виказали, що є дуже богато слабо відживлюваної шкільної дітвори. Між дорослими є менше таких припадків, бо вони всетаки знають добірати поживу, котра є для них корисна. Не треба дивуватися, коли пересічно пожива не є така як повинна би бути, коли вона зроблена односторонно, коли в ній замало молока й зеленини. Цьому нерозумному відживлюванню треба приписати, що богато дорослих жалується: що не почуваються добре, що чують умучення, що терплять від болів голови, що не можуть спати і т. д.

Лік на це є простий: більше молока й зеленини. Кожня дитина повинна би денно пити літру й більше молока, а припоручується і дорослим, щоби щодня пили молоко у якій небудь формі. Крім молока треба їсти і богато зеленини і то найріжніщого роду.

ПРИ МАШИНІ.

Син: Тату! тату! корба мені палець роздусила.

Тато: Ти всюди десь мусиш запхати свій ніс.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенням, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенне одно слово числити 2 цт. коли таке оголошенне має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Ся постанова входить в життя 1. грудня б. р. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свобода" 5-6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошення чи оголошень.

Адм. „Свободи".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ